

HORIZONS

PUBLICACIÓ ADHERIDA AL FRONT NACIONAL DE CATALUNYA

Núm. 2

Octubre del 1945

Any I

EL PONT... I L'ALTRA RIBA

L'arbre ufanós del franquisme, ja no se enfila solament, sinó que s'esqueixa de l'entrevés, de les branques d'arran de la soca, Els generals Orgaz i Kindelán, que en la reunió de generals del «Movimiento», pel setembre de 1936, imposaven a Franco com a «Caudillo», s'encaren obertament amb ell. El Duc d'Alba (Compte-Duc d'Olivares, per a nosaltres, catalans nacionals), porta-estandart de l'aristocràcia espanyola, li nega els seus serveis i un suport d'una transcendència innegable. Els tradicionalistes arriben a la conminació. Així reneguen de Franco fins els més immediats.

És inútil que l'al·ludit es vulgui refugiar en els tòpics del catastrofisme. És inútil que pretengui justificar una actitud heròica i quixotesca enfront dels molins de vent fantasmagòrics. Tothom s'adona que el seu heroïsmes i la seva gallardia, més aviat fa una mica de nosa. I el desinflament, la defraudació i la franca aversió, d'aquells sectors que un temps el respatlaren, és un procés que cobra una amplitud incontenible, que es palesa arreu; i no passa desapercibuda del propi interessat.

En aquests moments, Franco té una certa noció de que l'ambient li és desfavorable en tots els sectors, de que la terra que trepitja se li aixona sota les botes clavatejades. En el paratge on ha montat el seu edifici regimental s'hi sent un tuf que arriba dels meridians que li foren plataforma i centre geomètric, un tuf de carronya i d'immundícia. Franco troba que l'aire se li en-

rareix, que s'ofega i es decideix a abandonar posicions que li són entranyables.

Franco sent el vèrtigen, tem l'abim; l'abim que ha engollit els seus progenitors polítics. Franco s'esvera i va a la recerca del pont. Tramet emissaris a tots els pretendents al tron, tan tronat, d'Espanya, es bellugen els generals, no paren els diplomàtics, intervenen els eclesiàstics i es prodiga en en els gràfics dels periòdics oficiosos la figura atlètica de Martín Artajo.

Com serà aquest pont? No tenim idea de la contextura i la consistència que pugui tenir. Ni ens preocupa tampoc. Ens pot interessar, només, en el que pugui representar la reintegració a les seves llars i a llurs legítimes ocupacions dels empeçonats i exiliats; ens interessa en el que pugui significar d'atenuació dels procediments de terror i d'anul·lació dels organismes represius que estantolen el règim; ens interessa en el que pugui facilitar la represa d'activitats cíviques, socials i patriòtiques.

Ens interessa relativament el pont. Perquè, a nosaltres, el que ens interessa, realment, és l'altra riba. La riba de la democràcia estricta. La riba de l'indeclinable incorporació dels ciutadans en l'organització efectiva de la vida nacional. La riba del reconeixement, amb totes les garanties, dels drets inalienables del ciutadà conscient.

La riba a la qual arribarem amb pont o amb sense.

LA BATALLA DE L'EBRE

De l'ignominia

A dos segles de vergonya
segucixen tres anys d'esglai,
amb sang a les cantonades
i plagues de la ciutat,
els camins de les muntanyes
en llocs més sants i sagrats,
que s'han aixaraplat les fosses
com no s'havia vist mai.

Ai, Catalunya sotmesa
als deliris dels estranys!

Catalunya era un navili
per mars de prosperitat,
enlairava una bandera
que honorava als tripulants.
Fossin a popa o proa
tots se sentien germans.
D'ençà que amb fets de corsaris
i paraules molt galants,
hi arriaren la bandera
i ho i portant-li el capità,
per mars tèrboles i obscures
el navili va a l'atzar
és una angúnia la ruta
i la seva estel·la, planys,
Amb paraules ampul·loses,
augurant felicitats,
et donen consignes d'odi
i forneixen de punyals,
per a conduir-te a lluites
que sempre acaben igual:
escupint-te al rostre injúries,
penyint-te més el dogal
i marcant-te les espatlles
amb el ferro dels esclaus.

Ai, Catalunya sotmesa
als deliris dels estranys!

Quan vares treure els francesos,
què et donava el rei Ferran?
Quan els carlites reduïres,
què et varen dar els liberals?
Quan al rei acorralaves,
què van fer els republicans?

I els de la bandera roja?
I els militars arrogants?
Els teus fills arrengraraven,
uns quants a cada costat,
sempre a la primera línia,
sempre en els pitjors combats.
De mots d'ardiment i elogi,
de paraules d'afalac,
de mencions d'heroisme,
catalans, no us n'han mancat!
més les campanes, quan toquen,
toquen sempre a funerals
i les famílies s'endolen
i Catalunya s'abat!

Ai, Catalunya sotmesa
als deliris dels estranys!

Ai, la batalla de l'Ebre!
Allà, el terç de Motserrat:
part d'ací els joves impúbbers
i vells que els doblen l'edat,
en batalla monstruosa
que el riu feia enrojolar
(s'enrojola d'ignominia
tant com de llot i de sang).
Tot Catalunya trontolla,
ressonen serres i plans,
s'estremeix tota la terra
i s'allarguen els semblants,
Retrunyen les canonades
dels russos i els alemanys,
els avions són d'Itàlia
i, de qui sap on, els tancs.
Les ordres i contraordres
es dicten en castellà,
Català ho és el paratge,
les oliveres de pau
i les vinyes generoses
que la metralla desfà.
Oí més, a primera línia,
ho son els més, catalans.
Els qui s'empaiten com feres
fornits de bombes de mà,
encesos d'odi i follia,
totalment alienats,
sense saber perquè es baten,
oblidant que són germans,
que la sang vessen pròdiga

per a la Pàtria assolar
i anar fent guerres d'Espanya,
de l'Espanya delirant.

Ai, Catalunya sotmesa
als deliris dels estranys!

Prou la commemoraria
esta batalla infernal,
que ha portat dol i vergonya
en l'intim de cada llar.
I posaria una làpida
a la Serra de Cavalls
que reflectís sobre l'Ebre
i en el cor dels catalans:
«Ací es lliurà la batalla
en què han mort més catalans
d'ençà que s'escriu l'Història.
Ens hi menaren estranys
amb consignes estrambòtiques.
Catalans, cerquem la pau,
detestant el jou infame
de qui ens nega el benestar.
No hi ha benestar possible
quan hom no té llibertat.
Fills d'una terra gloriosa
no oblideu que sou germans,
no accepteu consignes d'odi
dels qui us tracten com esclaus.»

Ai, Catalunya sotmesa
als deliris dels estranys!

COMMEMORACIONS PATRIOTIQUES

El dia 15 d'aquest mes fa quatre anys que queia percudit per les bales del piquet d'execució el President de la Generalitat de Catalunya.

A l'adjuntar el nostre clam de protesta, de condemna, per les formes ilegals —en l'extradició i el judici— de que fou víctima Lluís Companys i Jover, al clam de tot el nostre poble conscient, passem per damunt del dissentiment que vers la seva gestió política sentírem i manifestàrem, durant el temps del seu mandat, i el vindiquem patriòticament per l'aureola simbòlica de que el seu sacrifici l'investia.

DIÀLEG DEL DIA 6

—Avui fa onze anys del sis d'octubre.

—Més val que no en parlem.

—Si, sí; parlem-ne. Per comoditat mental optem pel simplisme, els catalans; ens engresquem enfolament o ho tirem tot a la brossa.

—Però, és que d'aquella jornada no se en salva res; i els fets posaven de manifest la baixa estofa de la política operant.

—No vindiquem en absolut l'actuació dels polítics, que evideciaren l'inèpcia, la lleugeresa i la irresponsabilitat més lamentables. En blasmen, majorment, les condicions en que abusaven de l'alt esperit de les nostres joventuts patriòtiques i de les organitzacions dels treballadors.

—Aquests foren uns mecs.

—Més mecs ens ha calgut ésser sota la ègida de Negrín i sota la de Franco; sinó recordeu, que és més recent, la batalla de l'Ebre i les seves víctimes propiciatòries. Els qui havem conegut ambdues, optem pel sis d'octubre, no solament per lenitat, sinó per la seva significació. Què significa la batalla de l'Ebre?

—I el sis d'Octubre?

—El sis d'octubre té i tindrà una clara significació d'alçecament patriòtic i social, de protesta contra la tergiversació i la retractació en els postulats democràtics. De fuita, d'esforç, de lluita per a l'assoliment d'aquella llibertat com a poble i d'aquella justícia social com a entitat eminentment laboriosa, que reclamem per a Catalunya.

—Però, no oblideu, que amb aquests postulats que us exalten, els polítics hi juguen.

Hi jugaren. Per això ara destriarem conductes i demanarem honestetat en els nostres homes públics. Que a jugar no hi anem. Vindiquem, per tant, els qui no jugaven, els qui es jugaren la vida, en tot cas, per aquells postulats. Els qui la perderen, en primer terme. Ni oblidarem ni traïrem el sacrifici heròic de Compte, Alba, Binaudaux... Ells seran el nostre exemple

EL CATASTROFISME

El tòpic d'avui, per part de tots els qui comenten el desenllaç de l'actual situació en el nostre país, és el catastrofisme. És la super-revolució del 36. És el sac i la destralt en funcions per tots els àmbits del país. Són l'estarracada de tots els militars, l'escorxament de tots els sacerdots i la permuta de la corbata per la corda al coll, de tots els qui tenen cinc cèntims.

I una vegada establerta aquesta perspectiva com a coloió del salangisme, és natural que hom acordi que la consigna del seny, ha d'ésser l'apuntament de l'actual règim amb tots els seus «handicaps». Ha de ésser l'agafar-se com a un salvavides a l'adagi «Qui dia passa any empeny».

Naturalment, que aquestes reflexions i aquestes tassitures, cal sospesar-les, abans d'admetre-les. Ni que sigui temps de celeritat i nerviosisme, és mala consellera la lleugeresa. Cal fer un recompte d'antecedents, una observació objectiva de l'ambient, una constatació de les realitats circumdants i un càlcul de possibilitats. I encara un examen de consciència.

No negarem pas que, afinant l'oïda, es percep, una remor de destrals que s'esmol·len darrera la porta de moltes cases... Però, de què ha pervingut aquesta afició? I, augmentarà o minvarà aquesta remor amb un retardament del desenllaç de l'actual drama? Perquè, en l'estructuració medullar del règim actual hi han els gèrmens de la revolta legítima, i la posició tirànica devé de dia en dia més absurda i amenaçadora.

Cal que ens preguntem, amb més precisió i honestetat, com seria millor de reduir aquesta remor de destrals que s'esmol·len? I, quin és la falsò més humana, justa i cívica de desarmar els destralers?

Perquè, amics, cal l'enteresa, l'elevació d'esperit, la comprensió indispensable per a establir les premisses i les fórmules més honorables, de retornar la tranquil·litat en el país; però, no en el carrer, sinó en l'intim de les llars i de les consciències.

Cal l'esforç personal de cada ú, la generositat i el coratge que calgui, per a establir el clima de la convivència civil, del respecte i la consideració mútua; però, no a base dels tricorns ben peixats i les seves corretges lluent, sinó a base d'una estructura social de cordialitat, entesa i desprendiment.

Cal la valentia per afrontar-nos, abans de tota altra cosa, amics, amb nosaltres mateixos. Amb els nostres prejudicis i els nostres temors. I aprestar-nos a formar en els quadres dels qui tenen de la vida civil el concepte ampli que reclama l'estat de civilització de què ens vantem. Persistir, tolerar la tirania, col·laborar en un estat de excepció, de privilegi i d'arbitrarietat, és atiar l'indignació, la desesperació de les víctimes d'aquest règim, és mantenir una situació, que, incidentalment, et pot sumar a tu mateix entre les seves víctimes, (entre els qui esmol·len la destralt, perquè la seva ira, justa o no, ha esdevingut incontenible).

Per això, des d'HORIZONS invitem a mirar altres perspectives que no el catastrofisme. Per que tenim raons sobrades de esmolar la destralt, entenem, perfectament, que tants l'esmol·lin; però, actuem i actuarem perquè les destrals es pengin joliosament vora la llar en una unànime aproximació democràtica de tots els ciutadans, advocant per un règim de major justícia, de major respecte a la llibertat del ciutadà i majors facilitats de participació en els avantatges espirituals i materials del progrés, per part de tots.

Els qui prediquen el catastrofisme, apoiant Franco, creen les condicions del desenllaç catastròfic. Ingressant en la resistència crearan les condicions de la convivència social. Crearan, sobretot, i ampliaran la base i les possibilitats dels qui resisteixen a Franco, precisament, afanyosos de obstaculitzar els desafurs i les violències de tota mena.

A no ésser que siguin catastrofistes, perquè tinguin cua de palla. En aquest cas, que s'hi posin fulles.